

A 125 éves Vígszínház épületének története

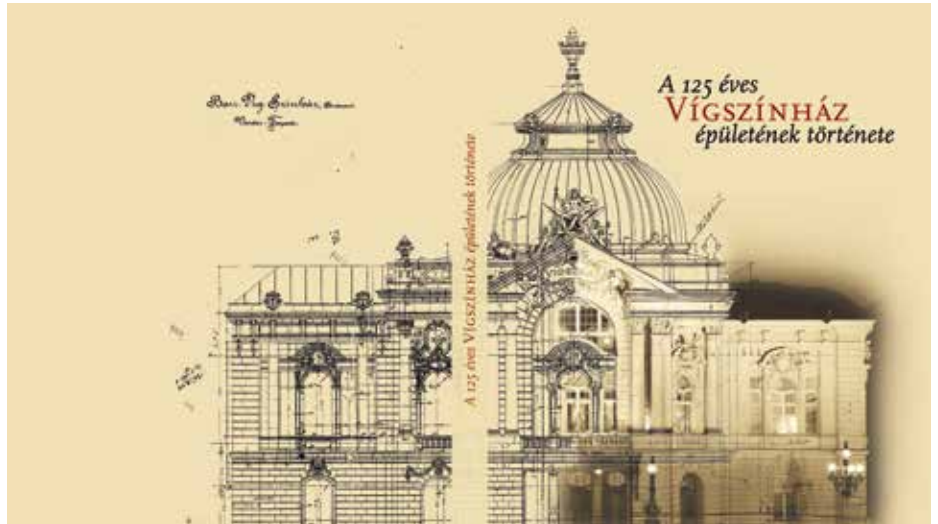
2021-ben, megnyitásának 125. évi jubileumának alkalmából készült el a Vígszínház történetét átfogóan bemutató könyv, az intézmény saját kiadásában.

A szerkesztő, Illyés Ákos, a Vígszínház főmérnöke már előszavában jelzi, hogy a könyvvel a színházat kifejezetten a kulisszák mögül kívánja bemutatni. Emellett külön fejezetben tárgyalja a társulat életét, a világháborúk, korábbi és közelmúltbeli járványok, no meg az energiaválság kérdését is. A könyv végén található egy kihajtogatható időszak, amely vizuálisan is rögzíti a színházi vezetői korszakait és az intézmény életében jelentős állomásokat.

A szerkesztő a teljesség igényével állt hozzá a munkának, 200 oldal terjedelemben, 50 különálló fejezeten keresztül, minden oldalról szeretné kontextusba helyezni az intézményt, a társulatot, az épületet. Gazdagon összegyűjtött fotók, archív színháztervek és térképanyag illusztrálja a szöveget, ami részletes áttekintés nyújt intézménytörténeti, építészeti és várostörténeti vonatkozásban is. A könyvet Dr. Sirató Ildikó lektorálta, a borító, könyvterv és tördelés Sefta Leila tervezőgrafikus és a Mátai és Végh Kreatív Műhely munkája.

Az első fejezet rövid várostörténeti kitekintést ad a színház megvalósulását megelőző időszakról, a városegysítés idejéről, majd a színházalapítás történetét, körülményeit, alakulását tárgyalja. A Magyar Vígszínház Egylet megalapítása, az alapszabályok, tulajdonképpen egy vágyott megrendelői program megfogalmazása, és a színház telkének kiválasztását és a színház megépítéséhez szükséges pénzösszeg összegyűjtésének több éves folyamatát is megismerjük.

Az egyik legérdekesebb, legbővebb fejezet a színház tervezésével foglalkozik. A színházépítészet fejlődésének rövid összefoglalása mellett megismerjük az akkor kialakult és kiérlelt tűzvédelmi megoldásokat, szó esik az akusztikáról és a színpadtechnika színház-történeti összefoglalását is elolvashatjuk. Itt jelenik meg a híres tervezőpáros, akiknek kiválasztásával kapcsolatosan fontos kiemelni, hogy bár kezdetben a szlovák származású Bobula János műépítész kérte fel a Magyar Vígszínház Egylet a tervek elkészítésére, de a Magyar Vígszínház Rt. végül a Ferdinand Fellner és Hermann Helmer építészpárossal végeztette el a munkát. A bécsi építészek Európa-szerte ismert színházépítészeti munkássága 1873-ban kezdődött

Bobula János terve a Vígszínház főhomlokzatáról, 1891

Neonreklám a Vígszínház bejárata fölött, 1930

és közel 40 éven át tartott. Jelentőségüket az adja, hogy a köznép számára egy olyan átgondolt, kiforrott színházépület alaptípusát alkották, amelyet a későbbiekben Európa-szerte alkalmaztak. Az épületek külső formálásában az aktuális építészeti stílusokat követték, azonban a belső kialakításban és a színpadtechnika terén már törekedtek a korszerű megoldásokra, mint például a süllyesztett zenekar és a hidraulikus színpadtechnika alkalmazása, vagy a villanyvilágítás és a vasfüggöny használata.

A tervezési, megvalósulási periódus után ismerjük meg az első társulat tagjait és a színház első évtizedét. Az első világháború időszaka, az azt követő járvány és energiaválság, majd az új amerikai tulajdonos és a '20-as évek történései következnek. Ekkorra már az első társulat nagyjából lecserélődött, és megtörtént az első átalakítás, amikor többek között megszüntették az állóhelyeket.

Budapest ostroma közben találat érte a Víget. Megismerhetjük az újjáépítés és a Honvéd Színházként való működés időszakát is; a felújítást

a Középtervező Vállalat végezte, a tervezők között volt Kaufmann Oszkár és Tolnay Pál is. Külön fejezetet kapott a műemlékvédelem és az állagmegóvás kérdése, ami manapság országosan megoldatlan, újrászervezésre váró terület.

A szcenikai megoldások ismertetése és a rendszerváltás után eljutunk a '90-es évek elején zajlott felújításhoz és az időszak alatt átélt, szakmailag roppant izgalmas sátorszínházi létezés. A rekonstrukció részletes bemutatása tanulságos olvasmány az elmúlt időszak színházfelújításainak fényében. Ezt követően a 100 éves jubileum, a Pesti Színház elmaradt rekonstrukciója, a 2000-es évek változásainak bemutatása következik.

Talán a következő jubileumra még több dokumentum kerül elő, a Fellner és Helmer építészpáros munkásságával foglalkozó friss doktori disszertációt is segítségül lehet majd hívni, ezzel is tovább pontosítva az ikonikus színházépület történetét.

Józsa Anna